

Oponentský posudek na diplomovou práci Možnosti využití publikace Ruština poslechem při výuce ruštiny na SŠ (empirické ověření)

Autor: Kateřina Krausová

Vedoucí práce: PaedDr. J. Folprechtová, CSc.

Oponent práce: PhDr. H. Žofková, CSc.

V úvodní části autorka vymezuje cíle práce, formuluje hypotézu a volí vzhledem k cíli odpovídající metodologii postupu pro zpracování řešeného úkolu.

V teoretické části diplomantka uvádí na základě dostupné literatury přehledně a jasně základní fakta o dovednosti poslechu jako řečové dovednosti. Dotýká se otázek místa poslechu v cizojazyčném vyučování a jeho vztahu k ostatním řečovým dovednostem. Všímá si i faktorů ovlivňujících poslech, typologie cvičení na nácvik a kontrolu poslechu, rozvoje dovednosti poslechu a požadavků na dovednost poslechu. V této části je problematika řešena z hlediska psycholingvistického, psychologického i didaktického. Diplomantka v této části prokázala, že se dobře orientuje v odborné literatuře k danému tématu a umí s ní pracovat. Vzhledem k cíli práce by bylo velice přínosné, kdyby diplomantka uvedla a komentovala požadavky na dovednost poslechu podle SERR, kde se stanoví důležitá hlediska pro hodnocení dovednosti poslechu podle jednotlivých úrovní.

V druhé části DP autorka analyzuje učební soubory Raduga 1 – 3 a učebnici Ruština poslechem z hlediska zastoupení poslechových cvičení. Škoda, že při analýze nebyly více využity poznatky a klasifikace z teoretické části DP. Autorka dochází k závěru, že učební soubory Raduga nevěnují dostatečnou pozornost poslechovým cvičením. Velice kladně naopak hodnotí učebnici Ruština poslechem (s.37 Toto je množství pro cizojazyčné učebnice na našem trhu vpravdě nevídané). Diplomantka si ovšem zřejmě nevšimla jedné zásadní skutečnosti. Raduga je učebnice komplexní, v níž je věnována pozornost všem řečovým dovednostem se vzrůstající obtížností. Bylo by smysluplnější analyzovat Radugu z pohledu zastoupení a rozvíjení všech hlavních řečových dovedností a na základě toho udělat závěr o místě a proporcích cvičení určených k rozvíjení dovednosti poslechu. Učební soubory Raduga vznikaly v době, kdy nebyly žádné SERR, nepřipravovala se společná státní maturita. Navíc v současné době se Raduga přepracovává a diplomantka měla možnost pohovořit s autory o chystaných koncepčních změnách. Proč u Radugy diplomantka odmítá opakovaný poslech (s. 31) a připouští tuto možnost u Ruštiny poslechem?

Ruština poslechem je učebnice zaměřená na jeden druh řečové dovednosti a to na poslech. Ruština poslechem je výsledkem práce na testech ke státním maturitám, kde poslech by měl být jednou z cílových dovedností. Učebnice vznikala na základě učebnice Ruština pro samouky, má stejné řazení témat, vychází ze slovní zásoby této učebnice. Jaký význam měla provedená analýza k řešení vlastního cíle?

Důležitým prvkem analýzy a hodnocení učebnic mohla být i další hlediska, např. tempo řeči, formulace zadání, výběr tematiky textů pro středoškoláky, řazení a výběr textů podle stoupající obtížnosti ..., která mají značný význam pro určování úrovní podle SERR.

Vzhledem ke stanovenému cíli by bylo účelnější analyzovat obě učebnice z pohledu zastoupení jednotlivých témat a slovní zásoby a na základě tohoto porovnání hovořit o možné kompatibilitě obou učebnic.

Zajímavá a přínosná je praktická část diplomové práce, v níž je podrobně popsán postup při realizaci empirického ověření několika vybraných poslechových textů při výuce RJ ve škole. Autorka velmi podrobně popisuje přípravy, cíle průzkumu, zdůvodňuje velmi logicky výběr škol i výběr poslechových textů. Výsledky empirického ověřování schopnosti porozumět ruskému textu diplomantka analyzovala a zpracovala do přehledných tabulek. Problém byl s tempem čtených textů a s psaním. Nikde není vysvětleno, co bylo považováno za chybu

v porozumění, byly to snad i pravopisné chyby (s. 56), bylo možné používat pro kontrolu porozumění i češtinu?

Za přínosné a smysluplné pokládám zmapování současné situace v práci s poslechovými texty na SŠ na základě dotazníků studentů a pedagogů. Závěry z průzkumu jsou zřetelně formulovány. Jen poslední odstavec závěrů DP(s. 65) neodpovídá zjištěným faktům.

Návrh konkrétní možnosti využití učebnice Ruština poslechem v jednotlivých ročnících je stručně nastíněn pouze v závěrech. Vzhledem k tomu, že jde o cíl DP, bylo by vhodné podrobnější rozpracování. Proč nejsou zmíněny možnosti využití i pro třetí ročníky? Na základě formulovaných doporučení v DP se nabízí otázka, nebylo možné zjištěné výsledky předpokládat i bez empirického ověřování, které bylo provedeno pouze na základě poslechu 4 textů.

Diplomová práce obsahuje přílohy, škoda, že jejich součástí nejsou i poslechové texty.

V diplomové práci je několik jazykových (*tématicky*) a stylistických chyb, s. 47, 49, 51, 52...

DP doporučuji k obhajobě, neboť část empirického ověřování je velice pečlivě zpracována a výsledky získané na základě dotazníků mají význam pro pedagogickou praxi.

V Praze dne 14. 1. 2008

Hana Žofková